

Slaný plný husitů

SLAVNOSTI V KRÁLOVSKÉM MĚSTĚ

Když se hrdina slavného románu Svatopluka Čecha pan Brouček pozapomněl v restauraci na Vikárce a usnul, zdálo se mu, že se ocitl mezi husity. O víkendu si tak můžete připadat i vy.

FOTO: ČTK

Na věži městské radnice je hvězda, která dodnes symbolizuje těsné sepětí s husitskými ideály – hvězda značí Slaný, slunce město Žatec a měsíc město Louny.

Na rozdíl od hrdiny knížky Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století ovšem nesmíte chodit do pražské Vikárky. Ale vydat se pár kilometrů za Prahu. Přijedete-li do města Slaný akorát, iluze s tou paně Broučkovou bude srovnatelná. Uvidíte vozové hradby, ozbrojence s palcáty a cepíny a všudypřítomné kalichy. Prostě i vás čeká o víkendu epochální výlet do 15. století. Ve Slaném se totiž konají tradiční husitské slavnosti (viz Akce). Což je zároveň i ideální příležitost, jak lépe poznat královské město, kam zas tak často kroky turistů nevedou.

Solná osada pod Slánskou horou

Husitská historie sice patří k těm nejslavnějším z dějin města, ale nelze začít vyprávět od prostřed. Slaný leží na úpatí čedičové hory, které se říká Slánská. Jméno města i hory není náhodné, získaly jej podle slaného pramene, který zde vyvěral. Václav Hájek z Libočan ve své kronice tvrdí, že vše začalo roku

750. Tehdy prý jistý Holot, služebník knížete Nezamysla, objevil pod kopcem onen pramen. Kníže mu nařídil, aby zde založil osadu solnařů. A tak vznikla vesnička Slaný Vrch. Procházela tudy kupecká stezka ze Žatce do Prahy. O něco později zde zřídili benediktini špitál a roku 1136 postavili chrám sv. Gotharda.

Kolem něj se osada rozšiřovala až tak, že roku 1295 (podle jiných 1305) se stala městem. Toto privilegium propůjčil Slanému král Václav II. Tak jako v jiných středověkých městech záhy vznikly hradby. Útočiště i past. Požár z roku 1371 propukl na městském trhu, zmatek byl tak velký, že davy a povozy ucpaly uličky a brány. Plameny tehdy prý zabily na dva tisíce lidí a dům nepřečkal skoro žádný. O obnovu města se postaral Karel IV., poskytl nové výsady a měšťané opět začali prosperovat.

Husité proti husitům

Až se během slavností stanete svědky bitvy o Velvarskou bránu, vnořte se zcela do zdejší

husitské historie. Slaný patřil od počátku revolučních událostí mezi nejaktivnější města. Na podzim 1419 musel odejít poslední probošt. Stále větší vliv měly nižší a střední lidové vrstvy, církev ovládli kněží pod obojí. Slánští se vydali na pomoc Praze v květnu 1420. Odchodu ozbrojenců ovšem využil Vilém Zajíc z Házmburka a spolu s křižáky město dobyli. Za pár dní přijel stvrdit návrat ke starým pořádkům osobně Zikmund. To vydrželo až do března dalšího roku, kdy obyvatelé otevřeli brány Pražanům a přidali se na jejich stranu.

V roce 1425 už proti sobě nesmiřitelně stáli kališníci a radikálové. Táborité a sirotci – reprezentující ty druhé – oblehli pod vedením Jana Roháče z Dubé Slaný a nakonec jej za pomoci chudiny z města dobyli po dvanácti dnech z rukou přívrženců Pražanů. Boje i odplata byly stejně lité jako když se válčilo proti pravým nepřatelům: rychtáře a konšely táborité nahnali do zapálených masných krámků. Upálení připomínají tři kříže v dlažbě.